

Brusel 3. května 2019
(OR. en)

8801/1/19
REV 1

SPORT 50

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Zvýšení účasti dětí a mladých lidí na sportu v Evropě 21. století – politická rozprava

Po konzultaci Pracovní skupiny pro sport vypracovalo předsednictví připojený diskusní dokument, který předkládá jako základ pro politickou rozpravu na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konajícím se ve dnech 22. a 23. května 2019.

**Zvýšení účasti dětí a mladých lidí na sportu
v Evropě 21. století**

Sportování je spojeno s celou řadou dobře zdokumentovaných přínosů, a to jak na rovině individuální, tak i společenské. Statistiky však dokládají, že přestože se situace v jednotlivých členských státech liší, ***zájem o sportování se v EU v průměru snižuje***. Téměř třetina všech mladých Evropanů (ve věku 15–24 let) se nevěnuje vůbec žádnému sportu ani fyzické aktivitě, přičemž neúčast na těchto činnostech se mezi lety 2009 a 2017 zvýšila o 7 procentních bodů¹. Na příčiny skutečnosti, že se děti a mladí lidé sportu aktivně nevěnují, má vliv řada faktorů. Tento diskusní dokument se řadou z nich zabývá s cílem pochopit rovněž to, jak mohou stávající trendy ovlivnit účast na sportu v 21. století.

Úvodem je třeba konstatovat, že ***konkurence na „trhu volnočasových aktivit“*** s cílem ovlivnit, jak děti a mladí lidé tráví svůj volný čas, může být silná, zejména vezme-li se v úvahu tlak ze strany zábavního odvětví, a to především digitálního segmentu. Vzhledem k pokroku v technologiích, které umožnily zvýšenou konektivitu s rychlostí širokopásmového připojení, se zvýšila atraktivita domácích volnočasových aktivit (například hraní počítačových her, sledování audiovizuálního obsahu nebo interakce s ním) a lze očekávat, že do budoucna bude ještě narůstat². Technologie mohou rovněž přinést nové možnosti trávení volného času pro děti a mladé lidi (například sledování sportů) a zkvalitňovat jejich zážitek při využívání možností stávajících, jak tomu je i v případě různých forem účasti na kulturním životě (například kino, živá vystoupení, kulturní památky), které jsou mezi mladými lidmi v EU oblíbené³.

¹ Speciální průzkum Eurobarometru týkající se sportu a fyzické aktivity č. 334 (2010) a č. 472 (2018).

² López Sintas, J., Rojas de Francisco, L., & García Álvarez, E. (2017). Článek s názvem „Home-based digital leisure: Doing the same leisure activities, but digital“ (Domácí digitální volnočasové aktivity: pěstování stejných volnočasových aktivit, ale digitální formou). *Cogent Social Sciences*, <http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1309741>.

³ Eurostat (2017), článek s názvem „Culture statistics - cultural participation by socioeconomic background“ (Statistické údaje týkající se kultury – účast na kultuře v závislosti na socioekonomickém zázemí).

Sport naproti tomu *nadále nabízí „analogovou“ zkušenost*, jejíž atraktivita závisí na dostupnosti, přístupnosti a kvalitě sportovních zařízení a sociálních interakcí se spoluhráči a relevantními pracovníky v oblasti sportu. Technologie v oblasti rozšířené reality mohou v budoucnosti vést ke vzniku nových druhů sportu zahrnujících jako jednu ze svých složek rovněž fyzickou aktivitu, avšak v současnosti je jejich vliv v nejlepším případě zanedbatelný. Tedy přestože rozmanité volnočasové aktivity hrají v osobním rozvoji dětí a mladých lidí pozitivní úlohu, existuje riziko, že v 21. století bude méně příležitostí k tomu, aby sport k tomuto osobnímu rozvoji přispíval.

Současně jsou důležitým faktorem, jenž bez ohledu na věk rozhoduje o míře účasti na sportu, rovněž *náklady, které jsou se sportováním spojeny*. Rozsah, v jakém jsou sportovní kluby nuceny požadovat od členů příspěvky na podporu svých každodenních aktivit a dokonce i investic namísto toho, aby mohly mít přístup k veřejnému financování nebo si mohly zajistit soukromý sponzoring, může ovlivnit to, zda daná osoba sport upřednostní před jinými zálibami. Totéž platí v kontextu neorganizovaných sportů, u nichž jsou náklady důležitým faktorem, protože je obvykle nese v plné výši daný jednotlivec.

Pokud jde o téma „ekonomiky sportu“, je nutno zvážit rovněž dopad rostoucí *komercializace sportu*⁴. Na jedné straně vrcholový sport přitahuje velkou pozornost sdělovacích prostředků. Vedle vytváření příjmů může i tato skutečnost lidi, a to zejména děti, inspirovat k tomu, aby se začali nějakému sportu věnovat. Pokud je však na druhou stranu kladen na komerční aspekty příliš velký důraz, mohou se některé sportovní organizace více orientovat na finančně výnosnou přípravu mladých talentů pro vyšší úroveň daných sportovních soutěží a méně se zaměřovat na to, aby sport mohl plnit svoji společenskou a vzdělávací funkci⁵.

Jedním ze způsobů, jak zvýšit schopnost amatérského sportu podporovat aktivní účast na sportu, jsou mechanismy finanční solidarity mezi vrcholovým a amatérským sportem. V každém případě je však vzhledem ke stávajícím vývojovým trendům nutné v souvislosti s řešením klesající míry účasti na sportu analyzovat, zda je zapotřebí agendu vrcholového a amatérského sportu v budoucnosti harmonizovat.

⁴ V roce 2017 činila hodnota celosvětového trhu v oblasti sportovních akcí 91 miliard USD, avšak „očekává se, že v letech 2017 až 2021 bude tento trh růst se složenou roční mírou růstu ve výši 3,6 procent“. UNCTAD (Konference OSN o obchodu a rozvoji) (2018), dokument s názvem „Competition issues in the sale of audiovisual rights for major sporting events“ (Otázky hospodářské soutěže v rámci prodeje audiovizuálních práv na velké sportovní akce), k dispozici na internetové adrese: <https://bit.ly/2PoJysq>

⁵ Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 165 odst. 1.

Další otázka, kterou je nezbytné se v rámci stávající diskuse zabývat, se týká **přístupů a profilu současných generací dětí a mladých lidí** a konkrétněji toho, co je ke sportování motivuje. Z kvalitativního výzkumu vyplývá, že děti a dospívající mládež mají o sport zájem, protože usnadňují sociální interakce a podporu, pomáhají s regulací tělesné hmotnosti, a především jsou zdrojem potěšení. Poslední z uvedených důvodů obvykle platí v situaci, kdy není žádný velký tlak na soutěžení a dosahování vítězství⁶.

Je sice jistě zapotřebí další sociologický výzkum, avšak o nastupujících generacích mladých lidí se navíc někdy tvrdí, že mají sklon se zabývat nejen etablovanými, ale rovněž novými sporty⁷. V tomto kontextu je důležité pochopit, do jaké míry je evropský sportovní trh skutečně otevřený pro nové aktéry v oblasti sportu, a to s cílem zvýšit dostupné možnosti, jak přesvědčit budoucí generace mladých lidí, aby byly aktivnější.

Významná část diskuse by měla být zcela jistě věnována demografickým skupinám, které se sportu tradičně účastní jen v nízké míře – patří k nim zejména **dívky a mladé ženy** a rovněž **osoby se zdravotním postižením**. K tomu, aby budoucí generace mladých Evropanů byly aktivnější, by mohla napomoci opatření na úrovni EU i členských států, která kladou na tyto skupiny důraz.

⁶ Allender, S. a kol. (2006), článek s názvem „Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies“ (Jak chápat účast dětí a mladých lidí na sportu a fyzických aktivitách: přehled kvalitativních studií), časopis Health Education Research, sv. 21, č. 6, str. 826–835.

⁷ Dokument s názvem „Changing the game: How gen Z is redefining sports, consumption & sponsorship“ (Změna pravidel hry: jak generace Z mění definici sportu, spotřeby a sponzoringu) (2018). Zpráva je k dispozici [zde](#).

Ministři se vyzývají, aby se laskavě vyjádřili k prvkům navrhovaným v tomto diskusním dokumentu, a to s cílem podpořit výměnu osvědčených postupů a možných politických řešení, které mohou přispět k tomu, aby si mladí lidé v Evropě lépe uvědomovali význam sportu a aktivněji se mu věnovali. Níže uvedené otázky byly formulovány za účelem poskytnutí určitých vodítek pro následné diskuse:

1. Jak mohou veřejné orgány a sportovní hnutí spolupracovat na úrovni EU a členských států, aby se zvýšila míra účasti dětí a mladých lidí na sportu?
2. Jaká opatření lze na unijní úrovni realizovat s cílem posílit vazby mezi vrcholovým a amatérským sportem v zájmu lepší podpory společenské a vzdělávací funkce sportu?